

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

ВІЙСЬКОВИЙ ІНСТИТУТ

Кафедра військової психології та політології

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник начальника Військового інституту
з навчальної роботи

полковник О.А. ПРОХОРОВ

"23" жовтня 2017 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПОЛІТИЧНИЙ ЕКСТРЕМІЗМ І СЕПАРАТИЗМ
для здобувачів освітньо-наукового рівня
доктор філософії**

галузь знань	05 "Соціальні та поведінкові науки"
спеціальність	052 "Політологія"
освітній рівень	третій (освітньо-науковий)
освітня програма	"Політологія"
вид дисципліни	вибіркова

Форма навчання	денна / заочна
Навчальний рік	2017/2018
Період навчання	2 курс
Кількість кредитів ECTS	4
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладачі: **ХИЛЬКО Микола Іванович** д.філос.н., професор, професор кафедри військової психології та політології військового гуманітарно-лінгвістичного факультету Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Пролонговано: на 2018/2019 н.р. (підпис) (О.А. Прохоров) 16.10.2018
(ПІБ) (дата)
на 2019/2020 н.р. (підпис) (О.А. Прохоров) 28.10.2019
(ПІБ) (дата)
на 20__/20__ н.р. () . 20__
(підпис) (ПІБ) (дата)
на 20__/20__ н.р. () . 20__
(підпис) (ПІБ) (дата)

Розробник(и): **ХИЛЬКО Микола Іванович** д.філос.н., професор, професор кафедри військової психології та політології військового гуманітарно-лінгвістичного факультету Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

ЗАТВЕРДЖЕНО

Начальник кафедри військової психології та політології Військового інституту

підполковник

Н.М. МАСЬ

Протокол № 2 від 20.09.2017

Схвалено Методичною радою Військового інституту

Протокол № 8 від 23.10.2017

Голова Методичної ради Військового інституту

к.пед.н., доцент, полковник

О.А. ПРОХОРОВ

Розробник(и): **ХИЛЬКО Микола Іванович** д.філос.н., професор, професор кафедри військової психології та політології військового гуманітарно-лінгвістичного факультету Військового інституту Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Пролонговано на 2018/2019 н. р.
Протокол № 2 від "05" 09 2018 р.

Начальник кафедри військової психології
та політології Військового інституту
М.М. Мась / М.М. Мась /

Пролонговано на 2019/2020 н. р.
Протокол № 8 від "11" 09 2019 р.

Начальник кафедри військової
політології Військового інституту
В. Бєдвар / В. Бєдвар /

Пролонговано на 20__/20__ н. р.
Протокол № __ від "__" ____ 20__ р.

Начальник кафедри _____
Військового інституту
/ _____ /

Пролонговано Методичною радою Військового інституту 2018/2019 н. р.

Протокол № 2 від "16" 10 2018 р.

Голова Методичної ради Військового інституту О.А. Трохорев / О.А. Трохорев /

Пролонговано Методичною радою Військового інституту 2019/2020 н. р.

Протокол № 2 від "28" 10 2019 р.

Голова Методичної ради Військового інституту О.А. Трохорев / О.А. Трохорев /

Пролонговано Методичною радою Військового інституту 20__/20__ н. р.

Протокол № __ від "__" ____ 20__ р.

Голова Методичної ради Військового інституту _____ / _____ /

1. Мета дисципліни – в світлі проблемного підходу ознайомити аспірантів/ад'юнктів із сутнісними характеристиками і основними різновидами суспільно-політичного екстремізму, виявленого вибірково в найбільш значимих подіях історії й сьогодення.

2. Попередні вимоги до опанування або вибору навчальної дисципліни (за наявності):

Аспірант/ад'юнкт повинен знати: сутність основних теорій політичного екстремізму і сепаратизму; основні форми сучасного політичного екстремізму і сепаратизму; терор як форму політичного насилля; концептуальні аспекти анархізму; особливості політичного тероризму та етнополітичного екстремізму; феномен релігійного екстремізму та радикального фемінізму; основні тенденції розвитку сучасного політичного екстремізму та сепаратизму.

Аспірант/ад'юнкт повинен вміти: творчо використовувати у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності знання щодо сучасних тенденцій та механізмів реалізації політичного екстремізму і сепаратизму.

Аспірант/ад'юнкт повинен володіти навичками аналізу суспільно-політичної обстановки.

3. Анотація навчальної дисципліни:

Навчальна дисципліна "Політичний екстремізм і сепаратизм" забезпечує особистісний і професійний розвиток аспіранта/ад'юнкта та спрямована на формування ефективного викладача вищої школи, здатного до аналізу, синтезу і узагальнення з проблематики політичного екстремізму і сепаратизму. Особлива увага приділяється виявленню суті загроз українському суспільству і державі та розумінню основних тенденцій сучасних протестних настроїв.

4. Завдання (навчальні цілі) дисципліни полягає у

розумінні сутності, специфічних рис, властивостей та критеріїв нового наукового знання;

розумінні основних теоретичних підходів до міжнародної безпеки, головних парадигм теорії міжнародних конфліктів, техніки та підходів до управління міжнародними конфліктами;

розумінні основних закономірностей розвитку постбіполярної міжнародної системи, сутності кризи глобального лідерства і переміщення центрів впливу на периферію міжнародних відносин, провідних трендів світового економічного і політичного розвитку, масштабів і наслідків міграційних процесів та зіткнень на етноконфесійному підґрунті, особливостей регіонального розвитку, старих і нових механізми глобального управління;

вмінні творчо використовувати теоретичні положення міжнародно-політичної науки у навчальній, дослідницькій та викладацькій діяльності, зокрема збирати, узагальнювати та аналізувати міжнародну інформацію і давати оцінку міжнародно-політичним подіям, здійснювати системне бачення міжнародних відносин на глобальному та регіональному рівнях; здійснювати ретроспективний та прогностичний аналіз в міжнародних відносинах; виявляти інтереси різних акторів світової політики та аналізувати їх діяльність на світовій арені, моделювати ситуації у міжнародних відносинах, структурувати проблему і виокремлювати основоположні фактори при аналізі конфліктних ситуацій в різних галузях міжнародного життя; вміти викласти проблему і підходи до її рішення в різних видах документів а також представляти їх у доповідях і науково-практичних дискусіях;

вмінні аргументовано будувати власну позицію, застосовувати методи дослідження сучасної теоретичної конфліктології, працювати із першоджерелами.

5. Результати навчання за дисципліною:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація; 4. автономність та відповідальність)		Форми (та/або методи і технології) викладання і навчання	Методи оцінювання та пороговий критерій оцінювання (за необхідності)	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
1.1	Знати сутність та зміст політичного насилля	<i>лекції, практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>усні відповіді, виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи, іспит</i>	10 %
1.2	Знати загальні тенденції екстремізму, етнополітичного екстремізму та сепаратизму як суспільно-політичного явища			10 %
1.3	Знати психологічні показники професіоналізму: мотиваційна та операціональна сфери			20 %
2	Вміти аналізувати концептуальні засади анархізму і терору	<i>лекції, практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи, іспит</i>	30 %
3	Знати сутнісні характеристики та прояви політичного екстремізму та сепаратизму в Україні та методи боротьби з ними.	<i>лекції, практичні заняття, самостійна робота</i>	<i>виконання практичних завдань та завдань для самостійної роботи, іспит</i>	30 %

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Програмні результати навчання (назва)	Результати навчання дисципліни (код)										
	1.1	1.2	1.3	1.4	2.1	2.2	2.3	3.1	3.2	4.1	
Грунтовні знання предметної області та розуміння професії. (3.2)	+	+	+	+		+		+			
Знати праці провідних зарубіжних вчених, наукові школи та фундаментальні праці у галузі дослідження, формулювати мету власного наукового дослідження як складову загальноцивілізаційного процесу. (3.3)	+	+	+	+		+		+			
Знання процедури встановлення інформаційної цінності і якості психологічних наукових джерел. (3.5)	+	+							+		
Знання методологічних принципів та методів психологічного дослідження. (3.6)	+				+	+					
Вміти формувати команду дослідників для вирішення локальної задачі (формулювання дослідницької проблеми, робочих гіпотез, збору інформації, підготовки пропозицій). (У.4)									+		
Формулювати робочі гіпотези досліджуваної проблеми, які мають розширювати та поглиблювати стан наукових досліджень в обраній сфері. (У.6)	+	+			+	+					
Визначати методологічні принципи та методи психологічного дослідження в залежності від об'єкту і предмету, використовуючи міждисциплінарні підходи. (У.11)	+				+	+					
Здійснювати спілкування в діалоговому режимі з широкою науковою спільнотою та громадськістю в певній галузі наукової та/або професійної діяльності. (К.1)									+	+	
Демонструвати здатність працювати в команді та навички міжособистісної взаємодії. (К.4)									+	+	
Формувати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо і на основі етичних міркувань (мотивів). (А.1)										+	+
Формувати здатність до саморозвитку та самовдосконалення, несення відповідальності за новизну наукових досліджень і прийняття експертних рішень. (А.2)								+	+		+
Розвивати здатність до прийняття обґрунтованих рішень, мотивування людей на рух до спільної мети. (А.3)					+					+	
Ініціювати наукові проекти в галузі психології; розвивати лідерські якості та демонструвати автономність під час їх реалізації. (А.4)									+	+	+

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання аспірантів/ад'юнктів:

Контроль здійснюється за модульно-рейтинговою системою.

Оцінювання під час навчального періоду:

Усні відповіді: РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4.– 10 / 6 балів

Самостійна робота (написання есе, створення презентація): РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН3.1, РН3.2, РН4.1. – 35 / 21 балів

Практичні завдань (розробка кейсу): РН1.1, РН1.2, РН1.3, РН1.4, РН2.1, РН2.2, РН2.3, РН3.1, РН3.2, РН4.1. – 15 / 9 балів

Підсумкове оцінювання проводиться у формі іспиту.

Максимальна кількість балів, які можуть бути отримані аспірантом/ад'юнктом, 40 балів по 100 бальній шкалі.

Форма проведення іспиту – усна. Білет складається з 3-х питань. Перші два питання оцінюються по 10 балів, третє – 20 балів. Мінімальний пороговий рівень екзаменаційної оцінки, за якої іспит вважається складеним, оцінка за іспит не може бути меншою за 24 бали.

Умови допуску до іспиту. Аспірант/ад'юнкт не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 36 балів.

7.2. Організація оцінювання.

Оцінювання аспірантів/ад'юнктів здійснюється під час усіх видів навчальних занять і за результатами самостійної роботи. Під час занять оцінюються: усна відповідь, презентація, виконання практичних завдань. Максимальна кількість балів за роботу протягом семестру дорівнює 60 балів. Іспит – 40 балів. Сумарно аспірант/ад'юнкт може отримати максимально 100 балів.

При простому розрахунку отримаємо:

	Змістовий модуль	Іспит	Підсумкова оцінка
Мінімум	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.3. Шкала відповідності оцінок

Оцінка (за національною шкалою) / National grade	Рівень досягнень, % / Marks, %
Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0-59

8. Структура навчальної дисципліни. Тематичний план занять.

Назви модулів і тем		Кількість годин			
		Лекції	Практичні	Консультації	Самостійна робота
ЗМ1	Політичне насилля	2			24
ЗМ2	Екстремізм, етнополітичний екстремізм та сепаратизм як суспільно-політичне явище	4	4		24
ЗМ3	Концептуальні засади анархізму і терору	2			24
ЗМ4	Прояви політичного екстремізму та сепаратизму в Україні та методи боротьби з ними	4	4		24
	Всього за дисципліну	12	8	4	96

Загальний обсяг 120 год., в тому числі:

Лекцій – **12 год.**

Практичні – **8 год.**

Консультації – **4 год.**

Самостійна робота – **96 год.**

9. Рекомендовані джерела:

Основні:

1. Архієрейський Д. В., Бажан О. Г., Бикова Т. Б., Білокінь О. Д. Політичний терор і тероризм в Україні XIX – XX ст. Історичні нариси // НАНУ, Ін-т історії У. К.: Наукова думка, 2002. 950 с.
2. Бубнов Ю. Протестное поведение и права человека. URL: <http://terroristica.info/node/303>.
3. Васильев Ф. П. Природа современного. URL: <http://jurnal.amvd.ru/indviewst.php?stt=214&SID>.
4. Горбулін В. П. Системно-концептуальні засади стратегії національної безпеки України. К., 2007.
5. Закон України Про боротьбу з тероризмом // Голос України. 22 квітня 2003 року. №77. С.6-8.
6. Конвенція Ради Європи про запобігання тероризму. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws>.

Додаткові:

1. Лунеев В. В. Преступность XX века: мировые, региональные и российские тенденции. Изд. 2-е, перераб. и доп. М. : Волтерс Клувер, 2005. 912 с.
2. Об угрозе для демократии со стороны экстремистских партий и движений в Европе. URL: http://www.coe.int/T/r/Parliamentary_Assembly/%5BRussian_documents%5D/%5B2003%5D/%5BSept_2003%5D/Res%201344%20Rus.
3. Пилюгина Т. В. Экстремизм: социально-правовой анализ причин возникновения и способов его преодоления. Общество и право. 2011. № 3 (35). С. 231–233.
4. Писаренко О. Н. Терроризм как крайняя форма выражения экстремизма. Научные проблемы гуманитарных исследований. 2010. № 10. С. 241–248.
5. Рахмайлов В. В. Сепаратизм: концептуальне поле суміжних понять у соціологічній рефлексії. Грані. 2014. № 6. С. 105-111.
6. Рахмайлов В. В. Типологія та генеза сепаратизму в науковій літературі: до постановки проблеми. Соціальні технології: актуальні проблеми теорії та практики. 2013. Вип. 59-60. С. 303-310.
7. Руссо Ж. Ж. Об общественном договоре. М.: Канон-Пресс-Ц, 1998, 416 с.
8. Цебенко О. О. Форми вияву сепаратизму: теоретико-методологічний аспект. Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку : Збірник наукових праць Львів: Львівська політехніка, 2014. Вип. 26. С. 44-51.
9. Чупрій Л. В. Політика національної безпеки Української Держави в гуманітарній сфері: концептуально-інституційний аналіз. Монографія. К.: ФОП Кожуховський І. І., 2015. 508 с.

10. A Security Service MI5 Behavioural Science Unit Operational Briefing Note: Understanding radicalisation and violent extremism in the UK. – Report No : 2008. – 12 June URL: <http://image.guardian.co.uk/sysfiles/Guardian/documents/2008/08/20/mi5.pdf>.

11. Saucier G. Patterns of Thinking in Militant Extremism URL: http://pages.uoregon.edu/gsaucier/Saucier_et_al__militant_extremist_mindset_October08.pdf.

10. Додаткові ресурси:

Завдання для підготовки до семінарів, проектні завдання можна отримати через електронну пошту викладача m.khylko@ukr.net